

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา คือ เครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา (ม.ล.ปิ่น มาลากุล 2518 : หน้าคำนำ)

การพัฒนาประเทศต้องอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือ โดยเฉพาะการจัดการมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพ เพราะคนที่ได้รับการศึกษาระดับนี้จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การมัธยมศึกษาเป็นเสมือนรากฐานของศาสตร์ และวิชาชีพต่าง ๆ ในการพัฒนาการศึกษาจึงควรมุ่งในการจัดการมัธยมศึกษาให้มาก เพราะเมื่อได้คนระดับกลางที่มีคุณภาพ และปริมาณก็จะสามารถให้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ได้มากที่สุด (พรอม พานิชภักดิ์ 2513 : 8) การผลิตคนระดับกลางเป็นการลงทุนที่ดีที่สุดของประเทศชาติ เพราะผู้ที่มีการศึกษาระดับนี้ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจแก่ประเทศในอัตราสูง (สมลักษณ์ โทสกุล 2518 : 22-24)

การรับนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โรงเรียนเป็นจำนวนมากประสบปัญหาต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครได้ประสบปัญหาอย่างมาก ในเชิงปริมาณการรับนักเรียน กล่าวคือ โรงเรียนที่ผู้ปกครองมีความนิยมสูง มีนักเรียนไปสมัครเข้าเรียนเป็นจำนวนมากเกินกว่าความต้องการของโรงเรียน เพราะเชื่อว่าโรงเรียนเหล่านั้นมีคุณภาพดี แต่โรงเรียนที่ผู้ปกครองให้ความสนใจน้อย จำนวนนักเรียนที่ไปสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนนั้น ๆ ก็จะมีน้อยจนกระทั่งเหลือที่ว่าง ซึ่งสามารถจะรับนักเรียนให้เต็มตามแผนชั้นเรียนได้อีกเป็นจำนวนมาก ทำให้โรงเรียนมีการระงับในการรับนักเรียน

เพิ่มเติมในภายหลัง นอกจากนั้นยังมีปัญหาปลีกย่อยอื่น ๆ อีกมาก เช่น การโยกย้ายภูมิ-
 ลำเนา ของนักเรียนที่จะสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนที่ตนมุ่งหวัง ปัญหาการเดินทางไป
 เรียนของนักเรียน เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นปรากฏเป็นประจำทุกต้นปีการศึกษา
 (กรมสามัญศึกษา 2525 : 1) เนื่องจากผู้ปกครองและนักเรียนเชื่อว่าโรงเรียนแต่ละ
 โรงเรียนมีคุณภาพไม่เท่ากัน ดังนั้นควรมีการแก้ไขปัญหา โดยมีการวิจัยในเรื่องเหล่านี้ ถ้าผล
 การวิจัยเป็นจริงตามที่ผู้ปกครองเชื่อ ควรมีการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน
 ให้เท่ากัน แต่ผลการวิจัยปรากฏว่า โรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีคุณภาพเท่ากัน ควรประชา-
 สัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและนักเรียนทั่วไปทราบจึงจะเป็นการแก้ไขปัญหานี้ได้

การที่จะทราบว่าโรงเรียนมีคุณภาพเป็นอย่างไร พิจารณาได้จากสถานภาพ
 ทางการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน นักเรียน บุคลากร
 อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การศึกษา การเงิน งานวิชาการ งานบริการ
 ของโรงเรียน และการบริหารโรงเรียน ในขณะนีกรมสามัญศึกษา (2523 : 1-29)
 ได้พยายามสร้างเกณฑ์วัดสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียน และประกาศใช้กับ
 โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2519 เพื่อเป็นเครื่องชี้แนวทางการพัฒนา
 โรงเรียนให้ได้คุณภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจเปรียบเทียบสถานภาพทาง
 การศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานครที่มีจำนวนนักเรียน
 มาสมัครเข้าเรียนมากและน้อย เพื่อจะได้ทราบว่าโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาสมัคร
 เข้าเรียนมากและน้อย มีสถานภาพทางการศึกษาเป็นอย่างไร ผลการวิจัยจะเป็น
 ประโยชน์โดยตรงกับกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาโรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีการ
 ปรับปรุงคุณภาพให้ทัดเทียมกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาใน
 กรุงเทพมหานคร ที่มีจำนวนนักเรียนมาสมัครเข้าเรียนมากและน้อย โดยพิจารณา
 สถานภาพทางการศึกษาในด้านตัวป้อน (Input) กระบวนการทำงาน (Process)
 และผลผลิต (Product)

2. เปรียบเทียบสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ในด้านตัวป้อน กระบวนการทำงาน และผลผลิต ระหว่างโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาสมัครเข้าเรียนมาก กับโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาสมัครเข้าเรียนน้อย

การวิจัยนี้เป็นการสำรวจเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ในด้านตัวป้อน กระบวนการทำงาน และผลผลิต ระหว่างโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาสมัครเข้าเรียนมากและน้อย ซึ่งไม่มีหลักฐานหรือเหตุผล จากการวิจัยสนับสนุนที่จะกำหนดแนวทางการตั้งสมมุติฐานของการวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่ได้ตั้งสมมุติฐานของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรโรงเรียนในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ในความรับผิดชอบของกรมสามัญศึกษาที่เปิดสอนรอบเดียวในปีการศึกษา 2525 ระดับชั้น ม.1 ถึง ม.ศ.5 จำนวน 47 โรงเรียน

2. สถานภาพทางการศึกษาในด้านตัวป้อน ได้แก่ วุฒิของครู ประสิทธิภาพของครู ความสามารถพื้นฐานของนักเรียน จำนวนเงินที่โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือหรือส่งเสริมจากชุมชน รายรับจากเงินประเภทเงินบำรุงการศึกษาและเงินงบประมาณ อัตราส่วนจำนวนหนังสือในห้องสมุดต่อนักเรียน จำนวนวารสารวิชาการ นิตยสารทั่วไป หนังสือพิมพ์และโตะ-เก้าอี้ในห้องสมุด อัตราส่วนนักเรียนต่อครู อัตราส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาต่อห้อง พื้นที่ห้องสมุด พื้นที่ห้องแนะแนว พื้นที่โรงอาหาร จำนวนร่วมของนักเรียน จำนวนครูกัมมันต์สำนักงานและครูกัมมันต์สนับสนุนการเรียนการสอน

3. สถานภาพทางการศึกษาในด้านกระบวนการทำงาน ได้แก่ โครงสร้างการบริหารโรงเรียน งานวิชาการ ลักษณะการให้ทุนเรียนดี ค่าใช้จ่ายรายหัวด้านดำเนินการ ค่าใช้จ่ายรายหัวด้านการลงทุน ค่าใช้จ่ายรายหัวต่อปี การจัดกิจกรรมและการให้บริการแก่ชุมชน บริการห้องสมุด บริการสุขภาพ บริการแนะแนว งานปกครอง การจัดกิจกรรมภายในและนอกโรงเรียน และกิจกรรมในเวลาที่เปิดสอน

4. สถานภาพทางการศึกษาในด้านผลผลิต ได้แก่ จำนวนนักเรียนชั้น ม.3 และ ม.ศ.5 ที่เรียนสำเร็จตามกำหนดเวลา จำนวนนักเรียนชั้น ม.ศ.5 ที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้ และความถี่ของการแข่งขันชนะเลิศด้านต่าง ๆ ของนักเรียน

5. สถาบันอุดมศึกษาที่นักเรียนชั้น ม.ศ.5 สอบคัดเลือกเข้าศึกษาได้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาวิทยาเขตเทคนิค กรุงเทพฯ

6. ความสามารถพื้นฐานของนักเรียน ที่พิจารณาเฉพาะนักเรียนที่จบชั้น ป.6 ได้ผลการเรียนคิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คำตอบของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายต่าง ๆ ครูในแต่ละโรงเรียนตรงกับ สภาพความเป็นจริงของโรงเรียนและตนเอง

2. การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนระดับชั้น ป.6 ของโรงเรียนที่นักเรียนจบ ป.6 มาเข้าเรียนชั้น ม.1 ในโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาสมัครเข้าเรียนมากและน้อย ไม่แตกต่างกัน

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยอาจจะเกิดความคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากข้อมูลของโรงเรียนบางข้อมูลไม่ได้มีการสำรวจให้เป็นปัจจุบัน หรือไม่ได้จดสถิติเอาไว้ เช่น ความถี่ของการจัดกิจกรรมและการให้บริการแก่ชุมชน ความถี่การจัดกิจกรรมภายในและนอกโรงเรียน จำนวนหนังสือในห้องสมุด ความถี่ของการแข่งขันชนะเลิศด้านต่าง ๆ ของนักเรียน

ความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลเหล่านี้ อาจทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อนไปบ้าง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมาสมัครเข้าเรียนมาก หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมสามัญศึกษา ที่เปิดทำการสอนจำนวน รอบเดียว ตั้งแต่ชั้น ม.1 ถึง ม.ศ.5 ที่มีอัตราส่วนจำนวนนักเรียนที่สมัครเข้าศึกษาใน ระดับชั้น ม.1 ต่อจำนวนนักเรียนชั้น ม.1 ที่โรงเรียนประกาศรับในปีการศึกษา 2525 ตั้งแต่ 1.01 ขึ้นไป

โรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมาสมัครเข้าเรียนน้อย หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมสามัญศึกษา ที่เปิดทำการสอนจำนวน รอบเดียว ตั้งแต่ชั้น ม.1 ถึง ม.ศ.5 ที่มีอัตราส่วนจำนวนนักเรียนที่สมัครเข้าศึกษาใน ระดับชั้น ม.1 ต่อจำนวนนักเรียนชั้น ม.1 ที่โรงเรียนประกาศรับในปีการศึกษา 2525 ต่ำกว่า 1.00 ลงไป

สถานภาพทางการศึกษา หมายถึง สภาพที่เป็นจริงของโรงเรียนในด้าน ทั่วไป การบริหารงาน และผลผลิต

1. ตัวบ่งชี้ หมายถึง ปัจจัยที่บ่งชี้เข้าสู่ระบบเพื่อก่อให้เกิดผลที่ต้องการ ซึ่งได้แก่ วุฒิของครู ประสิทธิภาพของครู ความสามารถพื้นฐานของนักเรียน จำนวนเงินที่โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือ หรือส่งเสริมจากชุมชน รายรับจากเงินประเภทเงินบำรุงการศึกษา และเงินงบประมาณ อัตราส่วนจำนวนหนังสือในห้องสมุดต่อนักเรียน จำนวนวารสารวิชาการ นิตยสารทั่วไป หนังสือพิมพ์ และโต๊ะ-เก้าอี้ในห้องสมุด อัตราส่วนนักเรียนต่อครู อัตราส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาต่อห้อง พื้นที่ห้องสมุด พื้นที่ห้องแนะแนว พื้นที่โรงอาหาร จำนวนสวมของนักเรียน จำนวนครุภัณฑ์สำนักงานและครุภัณฑ์สนับสนุนการเรียนการสอน

1.1 วุฒิของครู หมายถึง ระดับการศึกษาของครู ได้แก่ วุฒิปริญญาโท หรือสูงกว่า ปริญญาตรี อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ต่ำกว่าอนุปริญญา

1.2 ประสิทธิภาพของครู หมายถึง ความสามารถของครูซึ่งมีผลต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ครูที่มีประสิทธิภาพประกอบ

ด้วยคุณลักษณะดังนี้ ประสบการณ์ของครู คุณสมบัติของครู พฤติกรรมของครู ผลการสอน
ในปัจจุบัน และผลงานระยะยาว

1.2.1 ประสบการณ์ของครู (Formative Experiences) ได้แก่
ประสบการณ์ในด้านการศึกษาอบรม (Teacher Training) สังคมประกิต
(Socialization) และตำแหน่งที่ได้รับ (Ascribed Positions)

1.2.1.1 การศึกษาอบรมเป็นประสบการณ์ทางด้านการศึกษา
ศึกษาอบรมที่ครูแต่ละคนได้รับ ครูมัธยมศึกษาคควรสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทาง
การศึกษา หรือปริญญาตรี ในสาขาอื่น ๆ แต่ต้องมีวุฒิทางวิชาชีพครูด้วย ครูที่ได้รับการ
ศึกษาในสาขาวิชาเอกโทใดก็ควรสอนตรงกับสาขาวิชาเอกโทที่ได้เรียนมา นอกจากนั้น
ครูควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติม ภายหลังที่ทำงานแล้ว ตลอดจนการเข้ารับการศึกษา
อบรมในสาขาวิชาที่สอน

1.2.1.2 สังคมประกิตเป็นประสบการณ์ที่ครูได้รับจาก
ทางบ้าน และสิ่งแวดล้อม เช่น โรงเรียนที่เคยศึกษา ครอบครัว ความสัมพันธ์กับ
นักเรียน เพื่อนครู ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของ
โรงเรียน ครูที่มีประสิทธิภาพย่อมประสบความสำเร็จในการเล่าเรียน ตลอดจนการ
เข้าสังคม

1.2.1.3 ตำแหน่งที่ได้รับ ครูที่มีความรู้ความสามารถ
หรือมีประสิทธิภาพในการทำงานเป็นที่ไว้วางใจ ย่อมจะได้รับการยกย่องให้ดำรงตำแหน่ง
หน้าที่ต่าง ๆ

1.2.2 คุณสมบัติของครู (Teacher Properties) หมายถึง
คุณสมบัติในด้านทักษะ (Skills) เหตุจูงใจ (Motives) นิสัย (Habits) และ
ความรู้ (Knowledge)

1.2.2.1 ทักษะ ครูที่มีประสิทธิภาพควรมีความสามารถใน
การถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียน เตรียมการสอนและตั้งใจสอน มีความมั่นใจในวิชาที่
สอนมีเทคนิคการสอนที่ดีและน่าสนใจ สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รู้จัก
ใช้อุปกรณ์ในการสอนกระตุ้นส่งเสริมนักเรียนให้สนใจเรียนมากขึ้น สามารถนำประสบการณ์
จริงมาประยุกต์เข้ากับการเรียนการสอนเน้นประเด็นสำคัญของบทเรียน ตลอดจนความ

สามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนร่วมกับนักเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของบทเรียน และการควบคุมชั้นเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

1.2.2.2 เหตุจูงใจ ครูที่มีประสิทธิภาพควรมีความศรัทธาในวิชาชีพ ให้เกียรติแก่ครูด้วยกัน และมีความภาคภูมิใจในงานอาชีพครู

1.2.2.3 นิสสัย ครูที่มีประสิทธิภาพต้องมีลักษณะนิสัยเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ มีความขยันหมั่นเพียร มานะอดทน ประหยัด เอาใจใส่งานสอน และงานในหน้าที่

1.2.2.4 ความรู้ ครูควรสนใจศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อความก้าวหน้าในวิชาการ รู้จักแนะแนวทางนำวิชาที่เรียนไปใช้ประโยชน์แก่นักเรียน ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

1.2.3 พฤติกรรมของครู (Teacher Behaviors) หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแต่ละคนแสดงออก ซึ่งเป็นผลจากลักษณะที่แท้จริงของตัวครูเอง และผลที่เกิดจากการศึกษาอบรม ได้แก่ การให้ความอบอุ่น มีความเข้าใจนักเรียน รับผิดชอบเอาการเอางาน มีระเบียบ สุขุมรอบคอบ ยุติธรรม และรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน

1.2.4 ผลการสอนในปัจจุบัน (Immediate Effects) หมายถึง ผลของบุคลิกลักษณะ พฤติกรรม เทคนิค วิธีการสอนต่าง ๆ ของครู ทำให้นักเรียนมีปฏิริยาตอบสนองต่อครูในทางที่ดี

1.2.5 ผลงานระยะยาว (Long-Term Consequences) หมายถึง ความสำเร็จของครูที่สามารถชักนำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น สามารถนำวิชาความรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.3 ความสามารถพื้นฐานของนักเรียน หมายถึง ร้อยละของคะแนนของนักเรียนเมื่อจบชั้น ป.6

1.4 จำนวนเงินที่โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือ หรือส่งเสริมจากชุมชน หมายถึง มูลค่าของสิ่งของที่ได้รับบริจาค เงินที่ได้รับบริจาคทั้งที่บริจาคเป็นทุนการศึกษา และไม่เป็นทุนการศึกษา

1.5 รายรับจากเงินประเภทเงินบำรุงการศึกษา หมายถึง จำนวนเงินที่โรงเรียนได้รับจากผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ใ้แก่ จำนวนเงินยกคงเหลือยกมาจากปีการศึกษา 2524 เงินบำรุงการศึกษาปีการศึกษา 2525 ค่าขึ้นทะเบียน เบ็ดเตล็ดเงินบำรุง และรายได้อื่น ๆ

1.6 รายรับจากเงินประเภทเงินงบประมาณ หมายถึง จำนวนเงินที่โรงเรียนได้รับจากรัฐบาลในรูปงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2526 ใ้แก่ เงินที่ได้รับจากหมวดค่าตอบแทน ใ้ส่วยและวัสดุ หมวดค่าสาธารณูปโภค และหมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดิน-สิ่งก่อสร้าง

1.7 จำนวนหนังสือในห้องสมุด หมายถึง จำนวนหนังสือรวมทั้งหนังสือภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ในห้องสมุดใ้ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า

1.8 จำนวนวารสารวิชาการ หมายถึง จำนวนวารสารในห้องสมุดซึ่งเป็นวารสารใ้ให้ความรู้ด้านวิชาการ จำนวนวารสารนับจากชื่อวารสาร

1.9 จำนวนนิตยสารทั่วไป หมายถึง จำนวนนิตยสารทั่วไปในห้องสมุดซึ่งเป็นนิตยสารใ้ให้ความบันเทิง จำนวนนิตยสารนับจากชื่อนิตยสาร

1.10 จำนวนหนังสือพิมพ์ หมายถึง จำนวนหนังสือพิมพ์ในห้องสมุดซึ่งจำนวนหนังสือพิมพ์นับจากชื่อ หนังสือพิมพ์

1.11 จำนวนโต๊ะ เก้าอี้ ในห้องสมุด หมายถึง จำนวนโต๊ะ เก้าอี้ในห้องสมุด สำหรับครู และนักเรียน วางหนังสือ และนั่ง ใ้ศึกษาค้นคว้าความรู้

1.12 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู หมายถึง อัตราส่วนเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนชั้น ม.1 ถึง ม.ศ.5 ต่อจำนวนครูทั้งหมดในโรงเรียนเดียวกัน

1.13 อัตราส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นต่อห้อง หมายถึง อัตราส่วนเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนชั้น ม.1 ถึง ม.3 ต่อจำนวนห้องเรียนของชั้น ม.1 ถึง ม.3 ในโรงเรียนเดียวกัน

1.14 อัตราส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อห้อง หมายถึง อัตราส่วนเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนชั้น ม.4 ถึง ม.ศ.5 ต่อจำนวนห้องเรียนของชั้น ม.4 ถึง ม.ศ.5 ในโรงเรียนเดียวกัน

1.15 พื้นที่ห้องสมุด หมายถึง จำนวนพื้นที่ของห้องใ้จัดไว้สำหรับนักเรียน และครูในโรงเรียนศึกษาค้นคว้า มีลักษณะเป็นสัดส่วน และมีความเป็นเอกเทศ

1.16 พื้นที่ห้องแนะแนว หมายถึง จำนวนพื้นที่ของห้องที่จัดไว้สำหรับการให้บริการแนะแนว

1.17 พื้นที่โรงอาหาร หมายถึง จำนวนพื้นที่ที่ครูและนักเรียนใช้รับประทานอาหาร

1.18 ส้วม หมายถึง ที่สำหรับใช้ถ่ายอุจจาระ บัสสาวะ มีลักษณะมิดชิด ใช้งานได้ดี

1.19 ครุภัณฑ์สำนักงาน หมายถึง ครุภัณฑ์ที่มีใช้ประจำในโรงเรียน ได้แก่ เครื่องอัดสำเนา เครื่องฉายเอกสาร เครื่องคิดต่อภายใน เคียงพยาบาล และตู้ยา (ชนิดตู้ทั้งพื้น)

1.20 ครุภัณฑ์สนับสนุนการเรียนการสอน หมายถึง ครุภัณฑ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ได้แก่ เครื่องฉายโอเวอร์เฮด เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายฟิล์มสทริป และเครื่องฉายภาพยนตร์ 16 มิลลิเมตร

2. กระบวนการทำงาน หมายถึง การบริหาร การจัดการ หรือการจัดกระทำเพื่อให้เกิดผลที่ต้องการ ซึ่งได้แก่ โครงสร้างการบริหารโรงเรียน งานวิชาการ ลักษณะการให้ทุนเรียนดี ค่าใช้จ่ายรายหัวค่านักเรียน ค่าใช้จ่ายรายหัวค่านักเรียนลงทุน ค่าใช้จ่ายรายหัวต่อปี การจัดกิจกรรมและการให้บริการแก่ชุมชน บริการห้องสมุด บริการสุขภาพ บริการแนะแนว งานปกครอง การจัดกิจกรรมภายในและนอกโรงเรียน กิจกรรมในเวลาว่างที่เปิดสอน

2.1 โครงสร้างการบริหารโรงเรียน หมายถึง แผนงานการบังคับบัญชาที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะการจัดองค์การของผู้บริหารโรงเรียน

2.2 งานวิชาการ หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดตารางสอน การปฏิบัติงานวิชาการของครู เวลาเรียนของนักเรียน การสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้า สอนเสริมนักเรียนที่เรียนดี การสอนทบทวนนักเรียนชั้น ม.ศ.5 เพื่อสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา การจัดจำนวนคาบเวลาเรียนต่อวัน และความถี่ การวัด และประเมินผลการเรียนการสอนต่อภาคเรียน

2.3 ทุนเรียนดี หมายถึง ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนดี

2.4 ค่าใช้จ่ายรายหัวต่อปี หมายถึง ค่าใช้จ่ายรายหัวค่านักเรียน

และดำเนินการลงทุนที่โรงเรียนใช้จ่ายจากเงินงบประมาณ และเงินบำรุงการศึกษาสำหรับนักเรียน 1 คน ปีการศึกษา 2525

2.5 ค่าใช้จ่ายรายหัวค่าน้ำค่าเนินการ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ใช้จ่ายจากเงินงบประมาณ และเงินบำรุงการศึกษา สำหรับนักเรียน 1 คน ปีการศึกษา 2525 ประกอบด้วย เงินเดือนอาจารย์ ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุ เงินอุดหนุน และรายจ่ายอื่น ๆ

2.6 ค่าใช้จ่ายรายหัวค่าน้ำค่าเนินการ หมายถึง ค่าใช้จ่ายเป็นค่าครุภัณฑ์ และค่าที่ดินสิ่งก่อสร้างที่โรงเรียนใช้จ่ายจากเงินงบประมาณ และเงินบำรุงการศึกษา สำหรับนักเรียน 1 คน ปีการศึกษา 2525

2.7 การจัดกิจกรรมและการให้บริการแก่ชุมชน หมายถึง โรงเรียนจัดกิจกรรม และให้บริการแก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัย กิจกรรมส่งเสริมนันทนาการ กิจกรรมส่งเสริมวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ การให้บริการด้านอาคารสถานที่ และวัสดุ ครุภัณฑ์

2.8 บริการห้องสมุด หมายถึง บริการที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอน ได้แก่ จำนวนชั่วโมงของการเปิดบริการห้องสมุดต่อวัน จำนวนหนังสือในห้องสมุดที่ให้นักเรียน 1 คน ยืมกลับต่อครั้ง และระยะเวลาที่ห้องสมุดให้นักเรียนยืมหนังสือกลับต่อเล่ม

2.9 บริการสุขภาพ หมายถึง บริการที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้ นักเรียนมีสุขภาพที่ดี ได้แก่ ความถี่การตรวจสุขภาพของนักเรียนต่อปี และความถี่การฉีดวัคซีนป้องกันโรคแก่นักเรียนต่อปี

2.10 บริการแนะแนว หมายถึง บริการที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือ นักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ บริการการศึกษา บริการให้คำปรึกษาหารือ บริการสนเทศ บริการจัดวางตัวบุคคล บริการติดตามผล การจัดหาทุนการศึกษา และทุนอาหารกลางวัน

2.11 งานปกครอง หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลนักเรียน ทางด้านวินัย และความประพฤติ ได้แก่ การกวดขันการแต่งกายของนักเรียน และความประพฤติของนักเรียน ความถี่การประชุมผู้ปกครองนักเรียนต่อปี ความถี่ที่อาจารย์ที่ปรึกษา

พบผู้ปกครองของนักเรียนในชั้นทุกคนต่อปี และกิจกรรมในตอนเช้าก่อนเข้าเรียน

2.12 การจัดกิจกรรมภายในและนอกโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดนอกเวลาเรียน ทั้งจัดภายในและนอกโรงเรียน ได้แก่ การแสดงดนตรี การแสดงศิลปหัตถกรรม การจัดนิทรรศการ การจัดตลาดนัด การประกวดมารยาท การแข่งขันกีฬาภายในและนอกโรงเรียน

2.13 กิจกรรมในเวลาที่เปิดสอน หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดสอนอยู่ในหลักสูตร เพื่อฝึกอบรมให้นักเรียนรู้จักหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคม รู้จักและรักษาเอกลักษณ์ของไทย ฝึกให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านวิชาการ

3. ผลผลิต หมายถึง บัณฑิตที่ระบบนั้นผลิตออกมา ได้แก่ จำนวนนักเรียนชั้น ม.3 และ ม.ศ.5 ที่เรียนสำเร็จตามกำหนดเวลา จำนวนนักเรียนชั้น ม.ศ.5 ที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้ ความสำเร็จของการแข่งขันชนะเลิศค่านต่าง ๆ ของนักเรียน

3.1 จำนวนนักเรียนชั้น ม.3 ที่เรียนสำเร็จตามกำหนดเวลา หมายถึง จำนวนนักเรียนชั้น ม.3 ที่เรียนชั้น ม.1 ถึง ม.3 ใช้เวลา 3 ปีการศึกษา

3.2 จำนวนนักเรียนชั้น ม.ศ.5 ที่เรียนสำเร็จตามกำหนดเวลา หมายถึง จำนวนนักเรียนชั้น ม.ศ.5 ที่เรียนชั้น ม.ศ.4 ถึง ม.ศ.5 ใช้เวลา 2 ปีการศึกษา

3.3 จำนวนนักเรียนชั้น ม.ศ.5 ที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้ หมายถึง จำนวนนักเรียนชั้น ม.ศ.5 ที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ

3.4 ความสำเร็จของการแข่งขันชนะเลิศค่านต่าง ๆ ของนักเรียน หมายถึง จำนวนครั้งที่นักเรียนไปแข่งขันกับนักเรียนโรงเรียนอื่น และชนะเลิศ ในค่านต่าง ๆ

ซึ่งได้แก่ การแข่งขันคานกีฬา ตอมปัญหา คนตรี ประกวดมารยาท และอื่น ๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลของการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงสถานภาพทางการศึกษาด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่มีจำนวนนักเรียนมาสมัครเข้าเรียนมาก และน้อย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาโรงเรียน และสร้างความเข้าใจ ทศนคติใหม่ ให้แก่ผู้ปกครองของนักเรียนในด้านของค่านิยมที่มีต่อโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาสมัครเข้าเรียนน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย